

EFSANEM

*Ek İsimiz Değil
Tek İsimiz*

YENİLENDİK

YKS TYT-AYT

KONU TESTLERİ

KONU ANLATIMI

KAVRAM HARİTASI

TYT-AYT DENEMELERİ

KONU ANLATIMLI
**SORU
BANKASI**

Akıllı Tahta
Uyumlu

Müfredata
Uygun

ÇEK - KOPAR

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

dindersi.com

DDY YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

9. Sınıf

1. ÜNİTE	
BİLGİ VE İNANÇ.....	5
2. ÜNİTE	
DİN VE İSLAM.....	11
3. ÜNİTE	
İSLAM VE İBADET.....	17
4. ÜNİTE	
GENÇLİK VE DEĞERLER.....	25
5. ÜNİTE	
GÖNÜL COĞRAFYAMIZ.....	31

10. Sınıf

1. ÜNİTE	
ALLAH İNSAN İLİŞKİSİ.....	37
2. ÜNİTE	
HZ. MUHAMMED (S.A.V.) VE GENÇLİK.....	47
3. ÜNİTE	
DİN VE HAYAT.....	59
4. ÜNİTE	
AHLAKİ TUTUM VE DAVRANIŞLAR.....	69
5. ÜNİTE	
İSLAM DÜŞÜNCESİNDE İTİKADİ-SİYASİ- FİKHİ YORUMLAR.....	77

11. Sınıf

1. ÜNİTE	
DÜNYA VE AHİRET.....	85
2. ÜNİTE	
KURAN'A GÖRE HZ. MUHAMMED (S.A.V.).....	91
3. ÜNİTE	
KUR'AN'DA BAZI KAVRAMLAR.....	97
4. ÜNİTE	
İNANÇLA İLGİLİ MESELELER.....	105
5. ÜNİTE	
YAHUDİLİK VE HRİSTİYANLIK.....	111

12. Sınıf

1. ÜNİTE	
İSLAM VE BİLİM.....	117
2. ÜNİTE	
ANADOLU'DA İSLAM.....	125
3. ÜNİTE	
İSLAM DÜŞÜNCESİNDE TASAVVUFİ YORUMLAR... 131	
4. ÜNİTE	
GÜNCEL DİNİ MESELELER.....	137
5. ÜNİTE	
HİNT VE ÇİN DİNLERİ.....	145
Kavramlar.....	183
Cevap Anahtarı.....	191

1. İSLAM'DA BİLGİ KAYNAKLARI

İslam'a Göre Bilgi

İslam'da sağlam bilgi ve düzgün inanç asıldır. İnancın düzgün olması bilginin doğruluğuna bağlıdır. Dolayısıyla ilim imandan önce gelir. Zira kişi; neye, nasıl inanacağına bilgisiyle karar verir. Dolayısıyla ilim imandan önce gelir. Zira kişi; neye, nasıl inanacağına bilgisiyle karar verir. İslamiyetin "Oku" emriyle başlaması bilginin önceliğine işaret etmektedir.

Bilgi; varlık ve olayları gerçek yönleriyle kavramak, gizlilikleri açığa çıkarmak, tutku, nefret ve önyargı gibi duyguların etkisinde kalmayarak objektif tarzda eşya ve hadiseleri değerlendirmektir.

İnanç ise; güven duygusu içinde bir şeyi kabullenmek, doğruluğunu tasdik etmek demektir.

Selim Akıl

Akıl, insanları diğer canlılardan ayıran, sorumlu olmasını sağlayan en önemli özelliktir. İnsanın bilmesi, bildiğini kavraması, hayata geçirmesi, analiz yapması, yeni bilgiler üretmesi akli ile gerçekleştirdiği eylemlerdir.

İslam dininde insanın kendinden beklenen görevler için akl-ı selim üzere olması gerekir. Selim akıl, insanın doğru karar vermesini sağlayan, herhangi bir olumsuzluktan veya kötü ortamlardan etkilenmeyen, başlangıçtaki temizliği koruyan akıldır.

Akıl, yaratılışı, ölüm ötesini, dinin inanç ve ibadet esaslarını tek başına kavrayamaz.

Sadık Haber

Sadık haber, İslam'a göre bilgi edinme yollarından biridir. Bu bilgi kaynağı vahyi ve peygamberlerden gelen tüm haberleri kapsar. Vahiy; Allah'ın (c.c.) melek aracılığıyla peygamberlere, onların da insanlara bildirdiği, hayatın hangi ilkelere göre yaşanacağını ve nelere uyup nelerden sakınılacağını bildiren ilahî bilgiler ve bu bilgilerin gönderiliş tarzıdır.

Mütevâtir Haber

Yalan üzere birleşmeleri aklen mümkün olmayan toplulukların aktara geldiği haberlere mütevâtir haber denir.

Peygamberlere Cebail (a.s.) aracılığı ile Allah'tan (c.c.) gelen vahiylerdir. Yüce Allah, Hz. Âdem'den (a.s.) Hz. Muhammed'e (s.a.v.) kadar insanlara örnek olsun diye peygamberler göndermiş ve onları vahiyyle desteklemiştir.

Salim Duyu Organları

Aklın yanında insanın sahip olduğu duyu organları da insana verilen nimetlerdendir. Duyular hem aklın değerlendirileceği konularda hem de haberin insana iletilmesi bakımından bilgiyi elde etme vasıtalarıdır. Sağlıklı durumda olan beş duyu insanın adeta dışarıya açılan pencereleri gibidir. Nitekim bir ayette, "Allah, sizi analarınızın karnından, siz hiçbir şey bilmez durumda iken çıkardı. Şükredesiniz diye size kulaklar, gözler ve kalpler verdi." (Nahl suresi, 78. ayet.) buyrulur.

Bilginin Kullanımında Dikkat Edilmesi Gerekenler

Allah (c.c.), insandan duyularını kullanarak çevresini ibret ve hayretle incelemesini elde ettiği izlenimlerini aklın süzgecinden geçirerek doğru inanca ulaşmasını ister.

İslam düşüncesinde selim akıl, doğru haber ve salim duyular herkes için geçerli olan nesnel bilgi kaynaklarıdır.

İslam'a göre bilginin kullanımı kul hakkı temelinde değerlendirilir.

2. İSLAM İNANCINDA İMANIN MAHİYETİ

Akide, her türlü inanışı ifade etse de özellikle dinlerin inanç sistemleri için kullanımı daha çok yaygındır. İslam akaidi gibi. Akaid inanılan şeyler, akideler, dinî inançlar, gönülden bağlanılan düğüm atmışçasına kesinlikle inanılan şeyler, itikatlar demektir.

İman kelime olarak güven duygusu içinde tasdik etmek, tereddüt ve şüphe etmeden, gönül huzuruyla bağlanmak anlamına gelir.

İslam ise, Allah (c.c.) tarafından peygamberlerin sonuncusu Hz. Muhammed'e (s.a.v) vahiy yolu ile bildirilerek bütün insanlığa gönderilen son dindir.

İman Tasdik ve İman İkrar İlişkisi

İmanın esası kalp ile tasdik etmektir. Kalbin inanması ve ikna olması imanın gerçekleşmesi için en temel şarttır. Bir kimsenin mümin ve Müslüman olabilmesi için kelime-i şehadeti kalben tasdik etmesi gerekir.

İman Bilgi İlişkisi

İman doğru bilgiye dayanması gereken ancak bir duygu olarak daha farklı ve kapsamlı bir olaydır. İmanda kabul ve teslimiyet duygusu egemendir, bilgide ise ise duyular aracılığıyla aklın bir sonuca varması sözkonusudur.

İnsan Amel İlişkisi

Amel, imanın olmazsa olmaz bir parçası değildir. İmanın temeli kalbin tasdikinden ibarettir. Çünkü ayet ve hadislerde iman dilin ikrarı değil kalbin tasdiki şeklinde açıklanmıştır. Amel imandan bir parça değildir fakat amel ile iman arasında güçlü bir bağ vardır.

İmanın Taklitten Kurtarılarak Tahkike Ulaşması

Araştırmadan ve delillere dayanmadan çevreden görerek oluşan imana taklidî iman denir. Tahkikî iman ise delillere, bilgiye, araştırma ve kavramaya dayalı imandır.

Ayet

"... Göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde düşünürler. 'Rabbimiz! Bunu boş yere yaratmadın, seni eksikliklerden uzak tutarız. Bizi ateş azabından koru.' derler." (Âl-i İmrân suresi, 191. ayet)

3. KUR'AN'DAN MESAJLAR: İSRÂ SURESİ 36. AYET VE MÜLK SURESİ 23. AYET

"Hakkında kesin bilgi sahibi olmadığın şeyin peşine düşme. Çünkü kulak, göz ve kalp bunların hepsi ondan sorumludur." (İsrâ suresi, 36. ayet)

İnsanın bir haber ve bir olay hakkında kesin hüküm vermeden önce ciddi araştırma yapması Yüce Allah'ın emridir. Akıl ve vicdan bu şekilde hareket ettiğinde artık inanç dünyasında kuruntulara ve yanlışlıklara meydan verilmez.

1. Edib Ahmed bin Mahmud tarafından tahminen 12. yüzyılda yazılmış manzum bir öğüt ve ahlâk kitabı olan Atabetü'l Hakayık Müslümanlık döneminin ilk eserlerindedir. İlk Türk mutasavvıfı Hoca Ahmed Yesevî'nin şiirlerinin toplandığı Dîvân-ı Hikmet de yine bu dönemin ürünlerindedir.

Bu metinde, İslam Kültür ve Medeniyetinin, aşağıdaki coğrafyalardan hangisine olan etkisine değinilmiştir?

- A) İran
B) Balkanlar
C) Suriye
D) Orta Asya
E) Endülüs

2. Öğretmen: Bütün insanlar bir erkekle (Âdem) bir kadından (Havvâ) yaratılmış, meydana getirilmiştir. Allah Âdem'i topraktan, eşini de Âdem'in aslından yaratmış, bunların karı-koca olmalarından sonra da doğum yoluyla insanlık vücuda gelmiş, üremiş ve çoğalmıştır. Şu halde bütün insanların aslı birdir, aynı maden ve maddeden yaratılmışlardır; hem kök hem de biyolojik temel özellikleri farklı değildir, bu yüzden bir üstünlük veya aşağılık söz konusu olamaz.

Öğretmen sözleriyle İslam dininin hangi temel ilkesini ortaya koymaktadır?

- A) Tevhit
B) Takva
C) Adalet
D) Tevekkül
E) Ahiret

3. Müslümanlar Kuzey Afrika fethinden sonra Akdeniz'i geçerek kısa sürede (711-732) Pirene Dağlarına kadar Avrupa içlerine ulaştılar. Kurdukları refah seviyesi yüksek ve güçlü devletle geliştirdikleri medeniyeti bu coğrafyada Avrupa'ya aktardılar. İspanya Müslümanlarının kültür seviyelerinin Avrupa milletleriyle kıyaslanamayacak kadar iyi olduğu, buradaki okullaşma ve okuryazarlık seviyesinin İslam dünyasının diğer kısımlarından daha ileri olduğu söylenmiştir.

Bu parçada tanıtılan İslam Kültür coğrafyası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Endülüs
B) Horasan
C) Hint
D) Türkistan
E) Suriye

4. Dünyanın en eski şehirlerinden birisi olan ve Hz. Âdem'den Hz. İsa'ya kadar peygamberlere ait birçok hatırayı barındıran şehir, Emeviler döneminde başkent olmuş ve bir asır İslam medeniyetine merkezlik etmiştir. İslam âleminin ilk kütüphanesi ve ilk hastanesine sahip olma gibi ilklerle anılan şehrin en önemli merkezlerinden birisi, tarih boyunca önemli bir eğitim yeri olarak da hizmet veren Ümeyye Camii'dir.

Bu parçada bahsedilen İslam kültür merkezi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kırım İslam Kültür ve Medeniyeti
B) Balkanlar İslam Kültür ve Medeniyeti
C) Azerbaycan İslam Kültür ve Medeniyeti
D) Suriye'de İslam Kültür Ve Medeniyeti
E) İran İslam Kültür ve Medeniyeti

5. İlk resmî medrese olarak Bağdat'ta kurulan Nizamiye Medresesi, sistem ve mimari olarak İslam dünyasındaki medreselere örnek olduğu gibi Batı'daki kolejlere de modellik yapmıştır. İslam âleminin ilk rasathanesi olan Şemsiye Rasathanesi ve hastaneler de şehrin örnek ve önemli kurumlarıdır. VIII. yüzyılın sonlarında ilk kâğıt fabrikası da Bağdat'ta kurulmuştur.

Bu parçada bahsedilen kültür coğrafyası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Suriye'de İslam Kültür Ve Medeniyeti
B) Orta Asya'da İslam Kültür Ve Medeniyeti
C) İspanya'da İslam Kültür Ve Medeniyeti
D) Aşağı Mezopotamya ve Irak'ta İslam Medeniyeti
E) Arap Yarımadasında İslam Medeniyeti

6. Dünyanın en eski yerleşim birimi olan Mekke, Kâbe ve İslam ilimlerinin gelişmesinde oynadığı rol sebebiyle İslam medeniyeti açısından en önemli merkezdir. Burada yaptırılan eserler, İslam dünyasına örnek olmuştur. Tefsir ilmi Mekke'de Abdullah b. Abbas tarafından kurumsallaştırılırken pek çok Mekkeli âlim de İslami ilimlerin tedvinine katkı yapmıştır.

Bu metinde İslam coğrafyasının hangi bölgesi vurgulanmıştır?

- A) İran
B) Horasan
C) Türkistan ve Mâverâünnehir Bölgesi
D) Kuzey Afrika
E) Arap Yarımadası

7. Hint Alt Kıtası, uzunca bir süre İslam kültür ve medeniyetine eşsiz eserlerin ortaya çıkmasına şahitlik etmiştir. Son iki yüzyılda ise İngiliz işgali yaşamış ancak İslam'a olan bağlılığı eksilmemiştir. Bu bağlılıkta hiç şüphesiz Hint alt kıtasında yaşayan pek çok Müslüman düşünür ve ilim adamının etkisi olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu bölgede yaşayan ilim adamı veya düşünürlerdendir?

- A) İmam Buhari
B) Muhammed İkbâl
C) Aliya İzzetbegoviç
D) Ebu Hanife
E) Hoca Ahmed Yesevi

8. Kendisi Anadolu'ya hiç gelmemiş olmasına rağmen fikir, görüş ve öğrencileri aracılığı ile Anadolu'nun İslamlaşmasında etkin rol oynamıştır. Pir-i Türkistan olarak da bilinir. Yetiştirdiği alperen ve dervişler aracılığı ile pek çok yere İslam'ın yayılmasında önemli bir etkisi bulunmaktadır.

Hakkında bilgi verilen Müslüman şahsiyet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İmam Rabbani
B) Muhammed İkbâl
C) Aliya İzzetbegoviç
D) Hoca Ahmed Yesevi
E) Şah Veliyyullah Dihlevi

9. "Ey insanlar! Doğrusu biz sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Ve birbirinizle tanışmanız için sizi kavimlere ve kabilelere ayırdık. Muhakkak ki Allah yanında en değerli olanınız, O'ndan en çok korkanınızdır. Şüphesiz Allah bilendir, her şeyden haberdardır." (Hucurât suresi 13. ayet)

Ayetin ana teması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mülkiyet hakkı
B) İnsanlığın kardeşliği
C) Yaşama hakkı
D) İbadette süreklilik
E) Ahlakın ilkeleri

10. Öğretmen: İslam'ın buralarda kalıcı olarak varlığı, Gazneliler ile (1001-1187) başlamış ve Babürler Devletinin (1526- 1858) hâkimiyeti İngilizlere bırakmasına kadar devam etmiştir.

İslam medeniyetinin farklı coğrafyalardaki izlerini anlatan öğretmen, aşağıdaki İslam coğrafyasından hangisini işlemektedir?

- A) Hint Alt Kıtası
B) Anadolu ve Balkanlar
C) Kuzey Afrika ve Endülüs
D) Kudüs ve Çevresi
E) Bağdat Bölgesi

1. ALLAH İNANCI VE İNSAN

İman esasları İslam'ın temelidir. Bir kimse inanç esaslarını kabul etmeden Müslüman olamaz. Allah, Kur'an-ı Kerim'de inancı kökü sağlam, dalları göğe uzanmış bir ağaca benzetir. Ancak iman davranışlara etki etmiyor, yalnızca sözde kalıyorsa kişi gerçek anlamda mümin sayılmaz.

Allah'a inanmak insanın hayatında olumlu değişiklikler yapar. Bunun nedeni iman; duygu, düşünce ve davranışlar üzerinde etkili olmasıdır. İnsan büyük oranda inancına göre görür, düşünür ve davranışlar sergiler. Kur'an-ı Kerim'de iman edenlerin başkalarına karşı nasıl davrandıkları şöyle açıklanmaktadır: "Onlar ki bollukta da darlıkta da Allah için harcarlar; öfkelerini yutarlar ve insanları affederler. Allah da güzel davranışta bulunanları sever." (Âl-i İmrân suresi, 134. ayet)

Allah (c.c.) inancı insanın anlam arayışına bir cevaptır. İman edenlerin diğer bir özelliği de varlığına inandıkları Allah'ın kendilerine yaptığı uyarıları dikkate almalarıdır. Böylece iman edenler kötülüklerden uzak durur, günah olarak nitelenen davranışları yapmaktan kaçınırlar.

İman eden insanların yaşamında ahlak da önemli bir değerdir. Bu kimseler güzel ahlaklı olmanın kendilerine Allah'ın rızasını kazandıracağını düşünürler.

2. ALLAH'IN VARLIĞI VE BİRLİĞİ

İnanç esaslarının temelinde Allah inancı vardır. Allah'a inanmak O'nun varlığına ve bir old uğuna inanmak demektir. Kur'an-ı Kerim'de Allah'ın var ve bir olduğu anlatılır. Allah, insanların buna kendi akılları ve düşünceleri ile ulaşmaları gerektiğini söyler. Kur'an-ı Kerim'de evrenle ilgili verilen bilgilerin devamında bunun üzerinde düşünülmesi gerektiği, bu düzenin kendiliğinden olmasının mümkün olmadığı ifade edilir. Bu düzen gaye ve nizam delili ile açıklanabilir.

Allah, insanların zorla değil kendi istekleriyle inanmalarını ister. İnsanların ikna olmaları için çeşitli akli deliller ortaya konmuştur. Örneğin Kur'an-ı Kerim'de bu konuda şöyle buyrulmuştur: "Göklerin ve yerin yaratılmasında, gece ile gündüzün birbiri peşinden gelmesinde, insanlara fayda veren şeylerle yüklü olarak denizde yüzüp giden gemilerde, Allah'ın gökten indirip de ölü haldeki toprağı canlandırdığı suda, yeryüzünde her çeşit canlıyı yaymasında, rüzgârları ve yer ile gök arasında emre hazır bekleyen bulutları yönlendirmesinde düşünen bir toplum için (Allah'ın varlığını ve birliğini ispatlayan) birçok deliller vardır." (Bakara suresi, 164. ayet)

Ekmel Varlık delili: İnsan, yaratılışı gereği mükemmel bir varlığın bulunduğu düşüncesiyle dünyaya gönderilmiştir. Buna göre mutlaka yüce ve mükemmel bir varlığın bulunması gerekir. Bu düşünce Fârâbî, İbn Sînâ gibi hem İslam hem de Batılı felsefeciler tarafından kabul edilmiştir.

3. ALLAH'IN İSİM VE SIFATLARI

Allah'ın Kur'an-ı Kerim'de ve Peygamberimizin hadislerinde anlatılan pek çok ismi ve sıfatı bulunmaktadır. Allah'ın bu isimlerine "En güzel isimler" anlamına gelen "**Esmâül Hüsnâ**" denmektedir. Bu isimlerin sayısının 99 olduğu hadislerde söylenmiştir. Ancak bu sayının daha fazla olduğu görülmektedir. Allah'ın bir olması anlamına gelen "Ehad"dir ve Kelime-i tevhid dediğimiz "La ilahe illallah, Muhammedün resulullah" cümlesi de bunu vurgular. Yüce Allah'ın bir oluşu sayı anlamında değildir.

Muhyî: Can veren	Şâfi: Şifa veren
Rahman: Şefkat ve merhameti sonsuz olan	Bâsıt: Rızıkı genişleten
Rezzâk: Kesintisiz biçimde çokça rızık veren	Nâfi: Fayda veren
Vehhâb: Karşılık beklemeden bol bol veren	

Zâtî Sıfatlar	Sübûtî Sıfatlar
Yalnızca Allah'a ait olan ve başka varlıklarda bulunmayan sıfatlardır.	Allah'ın sınırlı da olsa başka varlıklara da verdiği sıfatlardır.
Vücut: Allah'ın var olması demektir. Allah vardır ve O'nun yokluğu düşünülemez.	Hayat: Diri ve canlı olmak demektir. Allah hem diridir hem de tüm varlıkların hayat kaynağıdır.
Kidem: Ezeli olmak, başlangıcı bulunmamaktır.	İlim: Allah'ın her şeyi bilmesi demektir.
Beka: Varlığının sonu olmamak, ebedî olmaktır.	Semi: Allah'ın her şeyi işitmesi demektir.
Vahdaniyet: Allah'ın eşi, benzeri ve denginin bulunmamasıdır.	Basar: Allah'ın her şeyi görmesi demektir.
Muhalefetü'n Lil Havâdis: Sonradan yaratılmışlara benzememek demektir.	İrade: Allah'ın dilemesi demektir. Allah külf irade sahibidir. Bir şeyin var olmasını dilerse var eder.
Kıyam Bi Nefsihi: Var olmak için hiçbir şeye ihtiyaç duymamak demektir.	Kudret: Allah'ın sonsuz güç sahibi olmasıdır.
	Kelam: Allah'ın konuşması demektir. Vahiy göndermesi bu sıfatının tecellisidir.
	Tekvin: Yaratmak demektir. Allah irade, kudret ve tekvin sıfatlarıyla dilediğini yoktan yaratır.

4. KUR'AN-I KERİM'DE İNSAN VE ÖZELLİKLERİ

Kur'an-ı Kerim'in ifadesi ettiğine göre insan, Allah tarafından yaratılmış en mükemmel varlıktır. Allah, Hz. Adem'i yaratırken onunla ilgili "Allah'ın halifesi" ifadesini kullanmıştır. Kur'an'da insanın en belirgin özelliğinin akıl olduğu çoğu ayette dile getirilmiş, insanın bu özelliğini doğru yolda kullanması istenmiştir. Ancak insanın dilerse kötülük de işleyebileceği yani özgür olduğu ve irade sahibi olduğu da vurgulanmıştır. Ancak bu özellikleri ile birlikte insanlar yaptıklarından sorumlu tutulacak ve dünya yaşamlarından ahirette hesap vermek durumunda kalacaklardır. Kur'an-ı Kerim'e göre insanın hedefi doğru yolu bulmak olmalıdır. Ayrıca insan iyi ve güzel davranışlar yapmakla yükümlüdür.

5. İNSANIN ALLAH İLE İRTİBATI

İnsanın Allah'la olan irtibatının çeşitli yolları bulunmaktadır. Bu yollar arasında ibadet etme, dua etme, Kur'an okuma, tevbe ve istiğfarda bulunma sayılabilir.

- **Dua:** Allah'ın yüceliği karşısında kulun aczini itiraf etmesi, isteklerini O'na arz ederek O'nun lütuf ve yardımını aracısız olarak doğrudan dilemesidir.
- **İbadet:** Allah'a yönelerek kulluk etmek, boyun eğmek ve itaatini gösteren davranışlar sergilemektir.
- **Kur'an okumak:** İnsanın Allah'la irtibatını sağlayan önemli yollardan biridir. Bir kimse Kur'an-ı Kerim okuduğunda Allah'ın mesajlarını doğrudan öğrenmiş olmakta ve yaratıcısının sözlerini okumuş olmaktadır.
- **Tevbe:** İnsanın, bilerek veya bilmeyerek yaptığı hata, büyük ve küçük günahlarından dolayı pişman olup bir daha aynı kusurları yapmamaya karar vererek bunlardan vazgeçmesidir.
- **İstiğfar:** Günahların Allah tarafından bağışlanması için af dilemektir.

6. KUR'AN'DAN MESAJLAR: RÛM SURESİ 18-27. AYETLER

Rum suresi 18-27. ayetlerde;

- Kainattaki her şeyin Allah'ı tesbih ettiği;
- Allah'ın sınırsız kudretiyle her şeyin yaratıcısı olduğu;
- Her şeyin tek sahibinin Allah olduğu;
- Evrende kusursuz bir düzen bulunduğu ve bunun Allah'ın bir olduğuna işaret ettiği;
- İnsanın evrendeki düzenden yola çıkarak Allah'ın varlığı ve birliğini düşünmesi gerektiği anlatılmaktadır.

1. İslam dini, ekonomik ilişkilerin sağlam ve güvenilir esaslar üzerine kurulmasını öğütlerken bu süreci olumsuz etkileyen uygulamaları da yasaklar.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada ifade edilen uygulamalara örnek olarak verilemez?

- A) Karaborsacılık
B) Tartıda hile
C) Faiz
D) Tefecilik
E) Fiyat artırımını

2. Peygamberimiz: "Her müslümanın sadaka vermesi gerekir" buyurdu. Kendisine: "Ya bulamayan olursa?" diye soruldu. "Eliyle, çalışır, hem şahsı için harcar, hem de tasadduk eder" cevabını verdi. "Ya çalışacak gücü yoksa?" diye soruldu. "Bu durumda, sıkışmış bir ihtiyaç sahibine yardım eder" dedi. "Buna da gücü yetmezse?" dendi. "Ma'rufu veya hayrı emreder" dedi. "Bunu da yapmazsa?" diye tekrar sorulunca: "Kendini başkasına kötülük yapmaktan alıkor. Zira bu da bir sadakadır." (Buhârî, Zekât 30, Edeb 33.; Müslim, Zekât, 55.)

Bu hadis-i şerifteki tavsiyelerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Sosyal adalet
B) Kardeşliğin tesisi
C) Toplumsal kalkınma
D) Edebi sanatları destekleme
E) Birlik ve beraberlik

3. Allah (c.c.) kâinatı ve içindeki nimetleri insanlar aralarında adilce paylaşsınlar diye yaratmıştır. Herkes çalışması karşılığında ondan istifade edecektir. Bunun için emek sarf edecektir ve herkes emeği kadar ürün devşirecektir. İnsan sadece çalışmasının karşılığını almak için değil, kâinattaki görevini yerine getirmek için de çalışmak zorundadır. Aksi takdirde kâinattaki denge bozulur, adalet tevzi edilemez, sosyal dayanışmayı sağlayacak merdivenin basamakları kırılır. Her türlü iş dağılımı ve yetki bu dayanışmayı sağlayan birer görev gibi kabul edilmelidir.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Çalışmanın karşılığını almak için daha çok çalışmak gerekir.
B) Birikim yapmadan sürekli paylaşmak gerekir.
C) Hz. Peygamber çalışma konusunda da bizim için güzel bir örnektir.
D) Sosyal adalet evrensel dengenin birey ve topluma yansımasıdır.
E) Sürekli mal biriktirmek ekonomik gücün artmasına yol açar.

4. **Aslı:** Trafikte kırmızı ışıkta geçmek, aracını yanlış yere park etmek

Hatice: Sıraya girilmesi gerekirken diğer insanların önüne geçmek

Bu diyalogdaki her iki kişinin verdiği örneklerin aşağıdakilerden hangisi ile ilişkili olduğu söylenebilir?

- A) Kul hakkı
B) Mülkiyet hakkı
C) Özel hayatın gizliliği
D) Can güvenliği
E) Girişimcilik

5. "Onlar, mallarında; isteyenler ve (isteyemeyip) mahrum kalanlar için belli bir hak bulunan kimselerdir. (Me'âric, 70: 24-25)

Bu ayette vurgulanan ibadet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zekât
B) Oruç
C) Zikir
D) İstiğfar
E) Dua

6. Peygamber efendimiz (s.a.v.) gençlik yıllarında “Hılfu'l-fudûl'a” üye olmuştur.

Peygamberimizin bu topluluğa üye olmasının sebebi nedir?

- A) Yeni arkadaşlar edinmek için
B) Mekke'nin ileri gelenlerle iyi geçinmek için
C) Haksızlığa ve zulme uğrayanların hakkını savunmak için
D) Cemiyetin başına geçmek için
E) İyi bir lider olduğunu kanıtlamak için

7. “Hep birlikte Allah'ın ipine sınımsız sarılın. Parçalanıp bölünmeyin. Allah'ın size olan nimetini hatırlayın. Hani sizler birbirinize düşmanlar idiniz de o, kalplerinizi birleştirmişti. İşte onun bu nimeti sayesinde kardeşler olmuştunuz. Yine siz, bir ateş çukurunun tam kenarında idiniz de o sizi oradan kurtarmıştı. İşte Allah size ayetlerini böyle apaçık bildiriyor ki doğru yola eresiniz.” (Âl-i İmrân, 3: 103)

Ayette altı çizili ifadeyle aşağıdakilerden hangisi kastedilmiştir?

- A) Hadis B) Tarih C) Kur'an ve Sünnet
D) Sahabe E) Tabiin

8. “Sizden, hayra çağıran, iyiliği emreden ve kötülükten men eden bir ümmet bulunsun. İşte kurtuluşa erenler onlardır.” (Âl-i İmrân, 3: 104)

Bu ayette sözü edilen temel ilke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Salih amel
B) Üsve-i hasene
C) Vaad ve vaid
D) El-Emru bi'l-ma'ruf ve'n-nehyu ani'l-münker
E) El-Menzile beyne'l-menzileteyn

9. İslam'da temel inanç, ibadet ve ahlak ilkeleri değişmez olmakla birlikte zamanın -şartların- değişmesi ile hükümlerin de değişebileceği temel bir ilke olarak kabul edilmiştir.

! ÖSYM
BOYLE
SORARI

Bu parçadan hareketle aşağıdaki ilkelere hangisine ulaşılabılır?

- A) Kaliteli iş yapmak
B) İşçinin hakkını zamanında vermek
C) Sömürüye karşı çıkmak
D) Müşterinin bilgisizliğinden yararlanmamak
E) Değişen şartlar karşısında esneklik

DDY YAYINLARI

10. “Sizden, hayra çağıran, iyiliği emreden ve kötülükten men eden bir ümmet bulunsun. İşte kurtuluşa erenler onlardır.” (Âl-i İmrân, 3: 104)

Bu ayeti anlam bakımından aşağıdaki ayetlerden hangisi destekler?

- A) “Şüphesiz yerde ve gökte Allah'a hiçbir şey gizli kalmaz.” (Âl-i İmrân, 3: 5)
B) “Eğer insana tarafımızdan bir rahmet (nimet) tattırır da sonra bunu ondan çekip alırsak, tamamen ümitsiz ve nankör olur.” (Hûd, 11 :9)
C) “Allah hikmeti dilediğine verir. Kime hikmet verilirse, ona pek çok hayır verilmiş demektir. Ancak akıl sahipleri düşünüp ibret alırlar.” (Bakara, 2: 269)
D) “O, insanı bir damla sudan yarattı. Fakat bakarsın ki (insan) Rabbine apaçık bir hasım oluvermiştir.” (Nahl, 16: 4)
E) “(Ne var ki) mü'minlerin hepsi toptan seferber olacak değillerdir. Öyleyse onların her kesiminden bir grup da, din konusunda köklü ve derin bilgi sahibi olmak ve döndükleri zaman kavimlerini uyarmak için geri kalsa ya! Umulur ki sakınırlar.” (Tevbe, 9: 122)

Allah evrende birçok varlık yaratmış, bu varlıklar arasında yalnızca insana akıl ve irade vermiştir. İnsan kendisine verilen bu özgür irade ile seçimlerini de kendisi yapar. Yapılan araştırmalar, evrenin kusursuz bir sistemde ve uyumda yaratıldığını ortaya koymuştur. Allah, evrendeki yarattığı her varlığı da belli bir amaç doğrultusunda var etmiştir. Bununla ilgili bir ayette şöyle buyrulmuştur: “Biz göğü, yeri ve ikisi arasındakileri boş yere yaratmadık...” (Sad suresi, 27. ayet)

İnsanın yaratılma amaçlarının başında yaratıcısına olan kulluk görevi gelir. İnsan bunun bilincinde olmalı, Yaratıcısına inanıp ibadet etmeli, O'nun emir ve yasaklarına uymalıdır. Verdiği her nimet için ona şükretmeli, Allah'ın hoşnut olacağı davranışları sergilemelidir. Namazını kılmalı, orucunu tutmalı, malının zekâtını vermeli, kurban kesmeli, hacca gitmeli ve güzel ameller işlemeye önem vermelidir. Ayrıca insan dünyada yaptığı her davranışın karşılığını da ahirette alacağını bilmelidir.

1. VAROLUŞUN VE HAYATIN ANLAMI

İslam dininin hedefi insanların hem bu dünyada hem de ahirette mutlu olmalarını sağlamaktır. Ahiret hayatına inanmak İslam dininin inanç esasları arasında yer alır. Ahiret hayatının varlığı insanın dünyada yaptığı her işin karşılığının görüleceğinin göstergesidir. İnsanın dünyadayken düşündüğü çeşitli korkuları, çaresizliği, yalnızlığı, günahları, pişmanlığı gibi hallerde ahiret inancı; insan için önemli bir ümit kaynağıdır. Dünya hayatının bir imtihan olduğu gerçeği, buna inanan kimseyi kötülük yapmaktan alıkoymaz.

Ahiret hayatında varlığına inanılan, ödül ve mükafat yeri olan cennete gitme arzusu insanı bu dünyadayken iyi işler yapmaya yöneltir. Bununla ilgili Allah şöyle buyurur: “İnanan ve yararlı işler yapanlar için hoş bir hayat ve güzel bir gelecek vardır ve onlar altından ırmaklar akan cennetlere konulacak, orada ebedî olarak kalacaklardır...” (Secde suresi, 17. ayet)

2. AHİRET ALEMİ

Ahirete iman, ölümden sonra tekrar dirilmeye ve dünyada yapılan davranışların karşılığının görüleceğine inanmaktır. İnsanın var olma gerçeği sadece dünya hayatı ile sınırlı değildir. Doğumla başlayan dünya hayatı, vakti gelen kişi için ölümle son bulur. Fakat ölüm insan için bir yok oluş değil, sonsuza kadar sürecek olan ahiret hayatının başlamasıdır.

İnsan sonsuza kadar devam edecek olan ahiretin varlığına inandığında bu sonsuz hayat için hazırlık yapar. Dünyada söylenen her sözün ve yapılan her türlü davranışın ahirette sorgulanacağı gerçeği, bireyleri güzel ahlaka yöneltir. Kişi bencillikten, cimrilikten, kötü davranışlar sergilemekten uzak durur. İyiliğe ve iyi davranışlar sergilemeye yönelir.

Bizler ahiret hayatı hakkındaki en doğru bilgiye İslam dininin temel iki kaynağı olan Kur'an ve sünnet aracılığıyla sahip oluruz. Kur'an'daki birçok ayette ahiret yaşamının aşamaları hakkında aydınlatıcı bilgiler sunar. Bütün insanlar, ölümden sonraki hayata ister inansın ister inanmasın; ölümün varlığını ve hayatın bir gerçeği olduğunu kabul eder. Kur'an-ı Kerim'de “Her canlı ölümü tadacaktır...” (Ankebut suresi, 57. ayet) buyrulur bu gerçek dile getirilmiştir.

İslam dininin temel kaynaklarını oluşturan Kur'an ve sünnette ahiretle ilgili insanın ihtiyaç duyabileceği çeşitli açıklamalar yer almaktadır. Allah Kur'an'daki ayetlerinde insanın belli bir amaç doğrultusunda yaratıldığını vurgulamıştır. Bu ayetlerden birinde şöyle buyurmaktadır: “Sizi sadece boş yere, gaysiz yarattığımızı ve sizin hakikaten huzurumuza geri getirilmeyeceğinizi mi sandınız?” (Mü'minûn suresi, 115. ayet)

Ahret hayatının aşamalarından biri, ölümden sonra başlayıp mahşerdeki dirilişe kadar devam edecek olan **kabir** hayatıdır. **Berzah**, dünya hayatı ile ahiret hayatı arasındaki bir geçiş dönemidir. Ölen herkes **berzah âlemine** girecektir.

Kur'an-ı Kerim'de yeryüzünde bulunan her canlının yok olacağı, ancak Allah Teala'nın baki kalacağı bildirilmiştir. İşte dünya hayatının son bulacağı bu ana **kiyamet** denir. Kiyamet vaktini, Allah'tan başka kimse bilemez. Kiyamet, **İsrafil (a.s.)** isimli meleğin, **sûr** adı verilen bir alete üflemesiyle başlayacaktır. Allah'ın ayetlerinde bildirdiği gibi; o gün evrendeki tüm düzen bozulacak, gökyüzü maden gibi eriyecek, yeryüzü ve dağlar birbirine çarpılıp kum yığınına dönecek, güneş dürülüp yıldızlar dökülecek, her şey ölecek ve yıkılıp yok olacaktır.

"Öldükten sonra tekrar dirilmek" anlamına gelen **ba's**, ahiret hayatının evrelerinden biridir. Kiyamet kopmasından sonra Allah'ın emri ile İsrafil (a.s.), sûra ikinci defa üfleyecek ve bütün canlılar tekrar diriltileceklerdir.

Allah'ın insanları diriltip dünyada iken yaptıkları işlerden hesaba çekmek üzere toplamasına **haşır**, ahirette toplanma yerine de **mahşer** denir. Mahşer gününde mizan da kurulacaktır. Mizan; İslami bir kavram olarak ahirette insanların günah ve sevaplarının, iyilik ve kötülüklerinin tartılacağı manevi teraziye denir.

Mahşerde toplanan insanlar dünyada yaptıkları işlerden sorguya çekilecek, insanlara sorular sorulacak ve herkes dünyada yaptıklarının hesabını verecektir. Dünya hayatında yapılanlar, görevli melekler tarafından **amel defterlerine** kaydedilir. **Hesap günü** herkesin defteri kendisine teslim edilecektir.

Cennet, dünyada iyi işler yapan insanların ahirette ebedi olarak kalacakları ödül yeridir. Orada, Allah'ın sunduğu nimetler sınırsızdır. **Cehennem**, dünya hayatında Allah'a iman etmeyenlerin, O'nu inkâr edenlerin ve günahkar mü'minlerin sürekli kalacağı ceza yeridir.

3. AHİRETE UĞURLAMA

Müslümanların birbirlerine karşı olan görevleri, öldükten sonra da devam eder. Hz. Peygamber, ölen kimsenin ardından cenaze namazının kılınmasını ve insanların bu namaza katılmasını teşvik etmiştir. Vefat eden bir Müslümanın arkasından yapılması gereken görevler vardır. Bunların başlıcaları; cenazeyi yıkamak, kefenlemek, cenaze namazını kılmak, cenazeyi defnetmek, ardından dua etmek, varsa borçlarını ödemek ve hayırda bulunmaktadır. Ölen kişi için yıkama, kefenleme gibi işlerin tamamlanıp cenazenin defin için hazır hâle getirilmesine **teçhiz**, insana saygının ve değer vermenin bir ifadesi olarak ölen bir kişinin baştan ayağa beyaz bez ile usulüne göre sarılması ve kefenlenmesine ise **tekfin** denir.

Vasiyet; bir kimsenin, malını veya malından yararlanma hakkını ölümünden sonra bir kişiye veya bir hayır kurumuna bağışlaması veya bağışlanmasını istemesidir. Eğer vefat eden kişinin vasiyeti ya da borçları varsa bunun yerine getirilmesi gerekir. Aksi halde ölen kimse ahirete kul hakkıyla gitmiş olur.

Ölen kimsenin ardından cenaze namazı kılınması **farz-ı kifaye**'dir. Bu namazın rüku ve secdesi yoktur. Ölen kimse için dua niteliği taşıyan bir namazdır. Ölmek üzere olan kişilerin yanında Kur'an-ı Kerim okumak, İslam dininde tavsiye edilen bir davranıştır. Cenazenin defin işlemi sonrasında da mezar başında bulunanlar, Kur'an-ı Kerim'den ayetler okur ve vefat eden kişi için af dilerler. Ölen kişinin yakınlarına başsağlığı ve sabır dilemek, onları teselli edici sözler söylemek, ölünün yakınlarının üzüntüsünü paylaşmak ve hafifletmeye çalışmak için ölen kimsenin yakınları ziyaret edilir. Buna **taziye** denir.

4. KUR'AN'DAN MESAJLAR: BAKARA SURESİ 153-157. AYETLER

Bakara Suresi 153-157. ayetlerde;

- Sabır ve namazla Allah'tan yardım dilemek,
- Allah yolunda öldürülenlere ölü dememek,
- Allah'ın bizleri çeşitli yol ve yöntemlerle imtihan ettiği konuları anlatılmaktadır.

1. “Göğü Allah yükseltti ve mizanı o koydu. Sakın dengeyi bozmayın.” (Rahmân suresi, 7 ve 8. ayetler)

Bu ayet aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ilişkilendirilebilir?

- A) Kıyamet B) Ölçü C) Adalet
D) Güven E) Benzerlik

2. İnsan sürekli bir anlam arayışı içindedir. Kendi kendine, “Ben kimim? Niçin yaratıldım? Nereye gideceğim? İyi nedir? Doğru nedir? Adaletli olan nedir? Güzel nedir? Bu dünyanın sonu ne olacak?” gibi sorular sorar. Din, bu sorulara cevap bulmaya yardım eder ve insan düşüncesini aydınlatır.

Verilen metinden aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Din insana her konuda yol gösterici olmuştur.
B) Bilim ve aklın çözemeyeceği soru ve problem yoktur.
C) Allah insanı düşünen ve sorgulayan bir varlık olarak yaratmıştır.
D) Hayatı anlamlandırabilmek için sadece bilim ve aklın verdiği yanıtlar yeterli değildir.
E) İnsan kendisini ve yaşadığı hayatı anlamlandırma çabasına din sayesinde cevap bulmaktadır.

3. “Bilmez misin ki Allah, geceyi gündüzün ve gündüzü gecenin peşisıra getirmektedir. Güneşi ve ayı da buyruğu (yasası) altına almıştır. Bunların her biri belli bir süreye kadar hareketine devam eder. Ve Allah, yaptıklarınızdan tamamen haberdardır.” (Lokman suresi, 29.ayet)

Yukarıdaki ayette evrende bulunan yasalardan hangisine dikkat çekilmektedir?

- A) Biyolojik yasalar
B) Ahlaki yasalar
C) Toplumsal yasalar
D) Fiziksel yasalar
E) Kimyasal yasalar

4. “Allah’ın sana verdiği şeylerde ahiret yurdunu ara. Dünyadan da nasibini unutma. Allah’ın sana iyilik yaptığı gibi sen de iyilik yap ve yeryüzünde bozgunculuk isteme. Çünkü Allah, bozguncuları sevmez.” (Kasas suresi, 77. ayet)

Bu ayete;

- I. Dünya ve ahiret dengesinin gözetilmesi gerektiği
II. Ahireti kazanmak için çok çalışmak gerektiği
III. Dünyanın dengesinin bozulmaması için dikkat etmek gerektiği

konularından hangilerine değinilmiştir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

5. “Ey insanlar! Haberinizi olsun ki, Allah’ın vaadi gerçektir. Sakın bu dünya hayatı sizi aldatmasın, sakın o aldatıcı şeytan sizi, Allah hakkında da aldatmasın.” (Fâtır suresi, 5. ayet)

Bu ayette “Allah’ın vaadi” ifadesi ile aşağıdakilerden hangisi kastedilmiştir?

- A) İyiliğin kötülöklere üstün geldiği
B) Ahiret hayatının hak ve gerçek olduğu
C) İslam dininin kıyamete kadar korunduğu
D) Şeytanın insanı aldatmak için varolduğu
E) İnsanın hata yapmaya yatkın olduğu

6. “Biz gökleri, yeri ve ikisi arasındakileri bir oyun ve eğlence olsun diye yaratmadık.” (Duhan suresi, 38. ayet)

Bu ayette vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Göklerin ve yerin nasıl yaratıldığı
B) Yaratılıştaki bir amaç gözetildiği
C) Göklerin ve yerin yaratılış süresi
D) Yaratılmışların yapısı
E) Dünya hayatının geçici olması

7. İnsan merak eden ve merakını gidermeye çalışan bir varlıktır. Kendisini, çevresini ve kâinata olup biteni anlamak ister. Bunun için sorular sorar ve cevaplar arar. Ulaştığı cevapların işine yarayıp yaramayacağını tetkik eder.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu sorulardan biri olamaz?

- A) Var olmamızın amacı nedir?
B) Bu dünyanın bir sonu var mıdır?
C) Toplumsal kurallar yasalara uygun mudur?
D) İnsanların iyi olması için bir sebep var mıdır?
E) Tanrının tek olması zorunlu mudur?

8. “Sûra üflenmiştir. Artık onlar kabirlerinden kalkıp rablerine doğru koşmaktadırlar.” (Yasin surresi 51. ayet)

“Kendilerine bilgi ve iman verilenler ise şöyle derler: Andolsun ki siz, Allah’ın yazısına uygun olarak yeniden dirilme gününe kadar kaldınız. İşte bu diriliş günüdür; fakat siz onu tanıyamıyordunuz.” Rûm suresi, 56. ayet)

Verilen ayetlerde aşağıdaki ahiret ile ilgili kavramlardan hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Mahşer B) Mizan C) Sırat
D) Ba’s E) A’raf

9. “Hz. Peygamber ile birlikte Allah yolunda hicret eden ve bu uğurda Uhud savaşında şehit düşen Mus’ab b. Umeyr’in üzerine örtecek çizgili bir kumaş dışında hiçbir şey bulunamadı. Bu kumaş onun başının üzerinden koyduğumuz vakit ayakları dışarıda kalıyordu. Ayaklarının üzerinden koyduğumuz vakit başı dışarıda kalıyordu. Bunun üzerine Hz. Peygamber şöyle buyurdu: Onunla başından itibaren onu örtünüz ve ayakları üzerine izhir otunu koyunuz.”

! ÖSYM
BOYLE
SORAR!

Bu hadis cenaze ile ilgili kavramlardan hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Teçhiz B) Tekfin C) Kefen
D) Taziye E) Vasiyet

10. Kur’an’da ve hadislerde verilen bilgiler göre ölüm gözlemlendiği gibi sadece biyolojik canlılığın sona erdiği fiziksel ve tıbbî bir olay değildir. Aksine metafiziksel boyutu da bulunan, insanın farklı bir varlık bilincine geçtiği ve duyularla algılanamayan bir hadisedir.

Bu metinde ahiret hayatının hangi aşaması hakkında bilgi verilmektedir?

- A) mahşer B) mizan C) berzah
D) sırat E) haşır

1. TASAVVUFİ DÜŞÜNCENİN OLUŞUMU

Tasavvuf; kalbe yalnızca Allah sevgisini yerleştirmeyi, züht ve takvayı, nefsi kötü duygu ve düşüncelerden arındırmayı amaç edinen bir düşünce akımıdır. Özellikle hicri II. asırdan itibaren, Müslümanlar yoğun bir şekilde tasavvuf düşüncesine yönelmişlerdir. Esasen Müslümanların bu düşünceye yönelmelerinde Kur'an ayetlerinin de önemli bir rolü vardır. Çünkü Kur'an'da nefsi arındırmayı, dünya malına fazla önem vermemeyi vurgulayan birçok ayet bulunur.

Tasavvufi düşüncede önem verilen konuların başında Allah-varlık ilişkisi gelir. Bu düşünce akımına göre varlıkların en üstünü, en mükemmelî Yüce Allah'tır. İnsan da yaratılmış varlıkların özüdür. Sonsuz kudret sahibi olan Allah'ın sıfatları en güzel şekilde insanda tecelli etmiştir. Tasavvuf anlayışında kâinat âdeta bir ceset kabul edilir, insan ise bu cesedin canı olarak görülür.

Bütün varlıklar, Allah'ın kâinattaki tecellisidir. Onun yarattığı varlıklar içerisinde insanın ise ayrıcalıklı bir konumu vardır. Çünkü insan kendisine, doğaya, evrene, diğer canlılara bakarak, olaylar arasında neden sonuç ilişkileri kurarak, düşünerek Allah'ın varlığını ve birliğini kavrayabilir. Onun hem insanları hem de diğer tüm varlıkları yarattığını fark edebilir. İşte bu nedenle Allah ile insan arasındaki ilişki Yaradan-yaratılan ilişkisidir.

Tasavvufi düşüncede güzel ahlakın önemli bir yeri vardır. Çünkü tasavvuf, kişinin manevi açıdan yücelmesini, ahlaki açıdan da kemale ermesini amaçlar. Başta insan olmak üzere tüm canlıları sevmek, sade bir yaşam sürdürmek; gurur, kibir, gıybet vb. kötü huylardan uzak durmak, kin ve nefretten kaçınmak, kimseye haset etmemek, düşmanlık yapmamak tasavvufta önem verilen başlıca ahlaki ilkelerdendir.

Tasavvufi düşünceye göre canlı ve cansız bütün varlıklarda ruh bulunur. İnsan, canlılar âleminin en değerli ve üstün varlığıdır. O; doğruyu yanlıştan, hayrı şerden, iyiyi kötüden ayırt edebilen; kendisini yaratan Yüce Allah'ı tanıyabilen bir varlıktır. Bilme, anlama, kavrama, konuşma, okuma, öğrenme, kendini geliştirebilme vb. hep insana özgü niteliklerdir.

Tasavvufi düşünce asrı saadetle başlar, tabiin, tebei tabiin ile devam eder. Bu döneme züht dönemi de denir. Daha sonra ilk sufi kavramının ortaya çıkışı ve genel sistematığının şekillenmesi ise tasavvuf dönemi denilen hicri II. asrın sonunda itibaren üç buçuk asrı kapsayan dönemde gerçekleşmiştir. Daha sonra ise tarikatlar dönemi 11. yüzyıla kadar varlığını sürdürmüştür.

2. TASAVVUFİ DÜŞÜNCENİN AHLAKİ BOYUTU

Tasavvuf, Arapçada yün giymek anlamına gelir. Kul ila Allah (c.c) arasında ihsan olayının gerçekleşmesi veya kulun ihsan vasfını kazanmasının yollarını gösteren bir ilimdir.

Tasavvuf; her seviyeden insanın iç âlemini güzelleştirmek, kalbini ve ruhunu kötü duygulardan temizlemek, iradeyi kuvvetlendirerek onlara yüksek bir ahlaki, hayat yaşatmayı hedef edinmiştir.

İnsan-ı kâmil: İnsanın Allah'ın yeryüzünde halifesi olması itibarıyla, O'nun bütün isim ve sıfatlarına mazhar olan kişiye insan-ı kâmil denir.

İnsan-ı kâmil, Hz. Muhammed'dir. Ancak O'nun tarihî şahsiyeti değil, henüz Âdem balçık halinde iken peygamber olan Muhammed'dir.

Tasavvufi telakkide her insan potansiyel bir insan-ı kâmidir. Çünkü insan, insan-ı kâmil olabilecek kabiliyetler taşır. Bu kabiliyetlerini tasavvufi terbiye usullerine göre geliştirenler, o makama erişebilir.

Kâmil bir müminin Allah ile ilişkilerindeki en önemli özelliği iman, îkan, ihsan, teslimiyet ve tevekküldür. İmanın iki boyutu vardır.

Tevekkül ve teslimiyet Allah'a güvenmektir. Sûfilere göre tevekkül Allah Rasûlü'nün hali, el emeği ile geçinmek için çalışmak, sünnettir.

Edeb, güzel ahlakıdır, îsardır, başkalarını kendine tercihtir. Ferâgat ve fedakârlıktır. En azından kendisi için istediğini başkaları için de istemek, kendisi için istemediğini başkaları için de istememektir. Bu, insanda sevgi doğuracak bir paylaşımdır.

Toplum içinde insanı ahlâkî açıdan yaralayacak ve başkaları nezdinde küçültecek, dedikodu, gıybet, sû-i zann, nemîme, iftira, istihza gibi ahlakî marazlardan uzak durmaktır. Kardeşlik duygularını zedeleyecek, birlik ve beraberliği bozacak tavırlardan kaçınmaktır.

3. KÜLTÜRÜMÜZDE ETKİN OLAN TASAVVUFİ YORUMLAR

Yesevilik: Hoca Ahmet Yesevi'nin görüş ve düşünceleri çerçevesinde oluşmuş tasavvufi bir akımdır. Hoca Ahmet Yesevi, halkı dinî ve ahlaki konularda aydınlatmayı, insanlara faydalı olmayı amaç edinmiştir. O bir tebliğci, âlim, bilge bir insan olarak çevresindeki insanları irşat etmiş, Türkler arasında İslam'ın yayılmasında önemli rol oynamıştır.

Rifailik: Ahmed er-Rifâî'ye nisbet edilen İslâm dünyasının ilk tarikatlarından biridir. Rifâiyye'nin 13. yüzyılda teşekkül eden tarikatlar arasında kuruluşunu tamamlayıp teşkilâtlanan ilk tarikat olduğunu söylemek mümkündür.

Kadirilik: Ünlü mutasavvıf Abdülkadir Geylani(öl.1166)' nin görüş ve düşünceleri çerçevesinde oluşup yaygınlaşmış tasavvufi akımdır. Abdülkadir Geylani, tasavvuf alanındaki bilgisi, güzel ahlaki ve ilmî sohbetleriyle insanları etkilemiştir. Onun tasavvufi görüşleri zamanla Anadolu, Orta Asya ve Afrika'ya kadar yayılmıştır.

Mevlevilik: Akımının temeli Mevlâna Celaleddini Rumi'nin görüşlerine dayanır. Mevlevilik düşüncesi her şeyden önce insan sevgisine dayanır. Mevlâna'ya göre Yüce Allah insanı yaratmış, ona kendi ruhundan üfleyip can vermiştir. Dolayısıyla insan, Tanrı'dan iz taşıyan, onun eseri olan değerli bir varlıktır.

Nakşibendilik: Kültürümüzde etkin olan tasavvufi yorumlardan biri olan Nakşibendilik, Muhammed Bahaiddin Nakşibend (öl.1389)'in görüşleri doğrultusunda oluşmuş bir tasavvufi düşünce akımdır. Nakşibendiliğe göre insan hem dünyevi sorumluluklarını tam olarak yerine getirmeli hem de Allah'ı her an hatırında tutmalıdır.

Alevi-Bektaşilik: Alevilik; Ali'ye mensup, Ali'ye ait, Ali taraftarı gibi anlamlara gelir. İslam kültürüne ait bir kavram olarak ise Alevilik; Hz. Muhammed'in vefatından sonra Hz. Ali'nin halife olması gerektiğini savunan, onu sahabe-lerin en üstünü olarak kabul eden anlayıştır.

Cem kelimesi sözlükte; toplanmak, bir araya gelmek, bütünleşmek gibi anlamlara gelir. Dedenin manevi yönetiminde gerçekleştirilen cem, Alevilik-Bektaşilikte önem verilen bir uygulamadır. Cem yapılan mekâna cemevi denir.

Aleviler, evrende bulunan her şeyin döndüğünden hareketle Yüce Allah'a duydukları aşk ve sevgiyi döndükleri semahla ifade ederler. **Semah;** ilahî aşkı ruhunda duymak, o aşkla Allah'ın güzel isimlerinden herhangi birini anarak ayakta dönmektir.

4. KUR'AN'DAN MESAJLAR: HUCURÂT SURESİ 10. AYET

“Mü'minler ancak kardeşlerdir. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah'a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin.” (Hucurât, 49: 10)

Cem ile ilgili 12 Hizmet

1. **Mürşit:** (Dede) Görev itibarıyla Hz. Muhammed, Hz. Ali ve Hacı Bektaş Veli'yi temsil eder. Cem erkânının başkanlığını yapar. Cenaze, musahiplik, nikâh, ad koyma ve sünnet törenlerini yönetir.
2. **Rehber:** Yola girmek isteyenleri hazırlar, yol gösterir. Mürşidin en yakın yardımcısıdır.
3. **Gözcü:** Rehberin yardımcısıdır. Cemin sessiz ve sakinlik içinde geçmesini sağlar. Cemin bekçisidir.
4. **Çerağcı (Delilci):** Cemevinde bulunan aydınlatma araçlarını yakar. Buhurdanlıkları ve mumları hazırlar.
5. **Zakir (Âşık):** Cemde tevhit, düvazde imam, mersiye, semah, nevruziye söyler.
6. **Süpürgeci (Ferraş):** Cemevinin temizliği ile meşgul olur.
7. **Meydancı:** Cemevinde semahserleri kaldırrır. Postları yerine dizer.
8. **Niyazcı:** Kurbanları tekbir getirerek keser. Gelen lokmaları alır ve dağıtımını sağlar.
9. **İbrikçi:** Cemde mürşidin ve cem erenlerinin abdest almalarını sağlar.
10. **Kapıcı:** Ceme gelen erenlerin evlerinin güvenliğini sağlar.
11. **Peyikçi:** Cem olacağını tüm canlılara duyurur.
12. **Sakacı:** Cemevinde şerbet, saka suyu gibi şeylerin dağıtımını sağlar.

Musahiplik: Alevilik-Bektaşilikte önem verilen uygulamalardan biri, kökeni Hz. Muhammed dönemindeki ensar-muhacir kardeşliğine dayandırılan musahipliktir. Musahiplik; evli olan iki kişinin aileleriyle birlikte dede huzurunda kurban keserek hayat boyu yol kardeşi olmaya söz vermesidir.

1. I. İş güvenliğine dikkat etme
II. Düzenli sağlık kontrolü yaptırmak
III. İş kazalarının sadece Allah'tan geldiğine, insanın elinden bir şey gelmediğine inanma
- Yukarıdakilerden hangileri İslam'ın iş güvenliği ile ilgili ilkeleri ile bağdaşmaz?**
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

2. "Sadaka veren erkeklere ve sadaka veren kadınlara ve Allah'a güzel bir ödünç verenlere, verdiklerinin karşılığı kat kat ödenir ve onlara değerli bir mükâfat vardır."

Bu ayette vurgulanan davranışlar aşağıdaki olumsuzluklardan hangisini önleyebilir?

- A) Münafıklığı B) Şirki C) Fakirliği
D) İsrafi E) Zararlı alışkanlıkları

3. Peygamberimiz, (s.a.v.) "Müminler birbirlerine merhamet etmekte, birbirlerini sevmekte ve birbirlerini korumakta bir vücudun organları gibidir. Vücudun herhangi bir organı hastalandığında bütün vücut bundan rahatsız olur. Aynı şekilde bir mümin de sıkıntı içinde bulunduğu diğer müminler onun sıkıntısını, derdini ve üzüntüsünü paylaşırlar." diyerek aşağıdakilerden hangisinin önemine dikkat çekmiştir?

- A) İhlaslı olmanın
B) Tevekkülün
C) İbadetin
D) Yardımlaşmanın
E) Aile düzeninin

4. İslamiyet mülkiyet hakkını tanımakla birlikte zenginler ve fakirler arasında uçurum oluşmasına; yardımlaşma ve dayanışmanın sürekli ve hatta kurumsal olmasına büyük önem vermiştir. Toplumdaki zayıf ve hak kaybına uğraması muhtemel olan kesimlerin korunmasına öncelik vermiştir. Bu hususlarda pek çok ayet ve hadis bulunmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu hadislere örnek gösterilebilir?

- A) "Allah, sizden birinizin yaptığı işi, ameli ve görevi sağlam ve iyi yapmasından hoşnut olur."
B) "Dul ve fakirlere yardım eden kimse, Allah yolunda cihad eden veya gündüzleri (nafile) oruç tutup, gecelerini (nafile) ibadetle geçiren kimse gibidir."
C) "Hiçbir baba, çocuğuna, güzel terbiyeden daha üstün bir hediye veremez."
D) "Allah'ın rızası, anne ve babanın rızasıdır. Allah'ın öfkesi de anne babanın öfkesindedir."
E) "Kolaylaştırınız, güçleştirmeyiniz, müjdeleyiniz, nefret ettirmeyiniz."

5. İslam dini bireyin ve toplumun haklarını korumayı ve adaleti sağlamayı amaçladığından çalışma haklarıyla ilgili hükümler belirlemiştir.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Emek harcamayarak para kazanmak güzeldir.
B) En hayırlı kazanç helal kazançtır.
C) Kazanç konusunda kendi çıkarlarımızı öncelemeliyiz.
D) Hakkını aramak ve hakkından fazlasına tamah göstermemek gerekir.
E) Faiz ve kumar kazancı haramdır.

6. Ekonomik modeller döneme, topluma ve coğrafyaya göre farklılık gösterdiğinden İslam dini evrenselliğinin gereği olarak ekonomik bir model sunmaz. Bununla birlikte ekonomide mutluluk ve refahı sağlayacak ilkeleri öngörür.

Aşağıdakilerden hangisi İslam dininin bu evrensel ilkelerinden biri değildir?

- A) Ekonomik ilişkilerin sağlam ve güvenilir esaslar üzerine kurulması
B) İş ve ticaret hayatında karşılıklı rıza ve gönül hoşnutluğunun olması
C) Antlaşmalara ve verilen sözlere bağlılık
D) Aldatmak, yalan beyanda bulunmak, kara borsacılık ile elde edilen kazancın yasaklanması
E) Sermayeyi riske atarak daha çok para kazanma düşüncesi

7. “De ki: ‘Allah’ın, kulları için yarattığı zîneti ve temiz rızkı kim haram kılmış?’ De ki: ‘Bunlar, dünya hayatında mü’minler içindir. Kıyamet gününde ise yalnız onlara özgüdür. İşte bilen bir topluluk için ayetleri, ayrı ayrı açıklıyoruz.” (Â'râf 7: 36)

Bu ayette;

- I. Eşyada asıl olan helalliktir.
II. Zamanın değişmesi ile hükümler değişebilir.
III. Hükümlerde kamu yararı gözetilmelidir.

ilkelerinden hangileri vurgulanmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

8. **İslam dininde GDO ürünleri tüketmenin hükmü açısından;**

- I. Transferi yapılan kaynak genin İslami açıdan necis bir madde olmaması,
III. Transfer yapılan ürünün mubah olması,
III. Çıkan ürünün insan sağlığına zararlı olmasıdır.

bu yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

9. “Geçim endişesi ile çocuklarınızın canına kıymayın. Biz, onların da sizin de rızkınızı veririz. Onları öldürmek gerçekten büyük bir günahtr. Zinaya yaklaşmayın. Zira o, bir hayâsızlıktır ve çok kötü bir yoldur. Haklı bir sebep olmadıkça Allah’ın muhterem kıldığı cana kıymayın... Yetimin malına, rüşdüne erinceye kadar, ancak en güzel bir niyetle yaklaşın. Verdiğiniz sözü de yerine getirin. Çünkü verilen söz, sorumluluğu gerektirir. Ölçtüğünüz zaman tastamam ölçün ve doğru terazi ile tartın. Bu, hem daha iyidir hem de neticesi bakımından daha güzeldir...” (İsrâ, 17: 31-35)

Bu ayetler aşağıdaki zarurât-ı diniyye ilkelere hangisi ile ilişkilendirilemez?

- A) Canın korunması
B) Çocukların (neslin) korunması
C) Dinin korunması
D) Malın korunması
E) İffetin korunması

10. **Gizem:** Madde kesildiğinde ya da azaltıldığında yoksunluk belirtilerinin ortaya çıkması...

Rana: Madde kullanımını denetlemek ya da bırakmak için yapılan ama boşa çıkan çabalar...

Bu diyalogta aşağıdakilerden hangisinden bahsedilmiştir?

- A) Zaruriyat B) Etkinlik C) Hobi
D) Bağımlılık E) Mubah

1. "Ölüyü kabre kadar üç şey takip eder; Ailesi, malı ve ameli. Bunlardan ikisi geri döner, biri kalır. Çoluk çocuğu ve malı döner, dünyada yaptıkları kendisi ile kalır." (Buhari)

Verilen hadis-i şeriften hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Dünyada yapılan durumlar kişiyi ölene kadar takip eder.
B) İnsanlar kabre çoluk çocuğu ile birlikte girer.
C) Dünya serveti insan için çok önemlidir.
D) İnsan yaptıklarına dikkat etmelidir.
E) Amel, aile ve malı güvence altına alır.

2. Helal ve haram ile ilgili;
I. Bir şeyin helal ve haram kılınması yüce Allah'a aittir.
II. Haram, bir şeyin çirkin oluşundandır.
III. Helal, güzel ve faydalı olan şeydir.
IV. İyi niyet haramı helal kılar.
V. Harama götüren vasıtalar haram değildir.

verilenlerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) IV ve V

3. İslam'ın başlangıcından beri Müslümanlar eğitim ve öğretim ile ilgili birçok kurumları insanlığın hizmetine sunmuşlardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu kurumlardan biri değildir?

- A) Medrese B) Mihrap C) Darul Kurra
D) Darul Hadis E) Beyt'ül Hikme

4. "Din kutsal varlıklarla ilgili her türlü ibadet ve inançlardan meydana gelen sistemdir."

(Durkheim)

"Din günlük yaşantının anlaşılmasız ve tehlikeli ortamı içinde Gönül huzuruna götürecektir bir yolun bulunmasıdır

(Edward Sapir)

"Din bireyin kişilik ve karakterini düzenleyen güçtür."

(A.Comte)

"Din adet, tutum, ceza, mükafat ve itaattir."

(Cevheri)

Buna göre din kavramı hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Din saygı duyulmasını istediği kutsallığa sahiptir.
B) Din bağlılık gerektiren bir durumdur.
C) Din inanç ve değerleri kabul etmez.
D) Din insanı gönül huzuruna ulaştırır yolların kendisidir.
E) Din bireyin şahsında etkili olan faktörlerdir.

5. "O Müminler ki emanetlerine ve ahitlerine riayet ederler." (Mü'minun suresi 8. ayet)

Verilen ayette aşağıdaki kavramlardan hangisine vurgu yapılmıştır?

- A) İffet B) Doğruluk C) İfrat
D) Tefrit E) Mabut

1. Kelime anlamı arıtma, çoğalma, bereket ve arınma olan zekât, ibadet olarak zengin Müslümanların malının veya parasının bir kısmını Allah'ın rızasını kazanmak maksadıyla ihtiyaç sahiplerine vermesidir. Bu açıdan zekât insana birçok özellik kazandırır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi zekâtın insana kazandırdığı özelliklerden değildir?

- A) İnsanı cimrilikten uzak tutar.
B) İnsanda hayırseverlik duygusunu geliştirir.
C) İnsanın yoksulları göz etmesini sağlar.
D) İnsanda Adalet duygusunu geliştirir.
E) Gayreti körelterek elde edilen ile yetinmeyi öğretir.

2. Hz. Muhammed'in (sav.) soyu kızı Fatıma'nın oğulları Hasan ve Hüseyin ile devam etmiştir. Hasan ve Hüseyin'in soylarından gelenlerde özel olarak adlandırılmıştır.

Buna göre Hz. Hasan'ın soyundan gelenler aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilmektedir?

- A) Seyyid B) Şerif C) Ensar
D) Muhacir E) Sahabe

3. Mezhep, kelime olarak gidilen yol anlamına gelir. Ayrıca mezhep kelimesi, dinsel topluluğun çeşitli nedenlerle bölünmesi ile ortaya çıkan daha küçük toplulukları anlatmak için kullanılır. Mezhepler dinin temel ilkelerinde anlaşmakla beraber, ayrıntı sayılan konularında farklı yorumları benimsemiş gruplardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi mezheplerin birleştiği konulardan biri değildir?

- A) Allah'ın varlığı ve birliği,
B) Hz Muhammed'in peygamberliği ve son peygamber oluşu,
C) Cennet ve cehennem varlığı,
D) Namazda ellerin bağlanıp bağlanmama hususu,
E) Namazın, orucun, haccın ve zekâtın farz oluşu,

4. Kul hakkı insanlar arası ilişkilerden Doğan haklarıdır. Bunun içindir ki Hz Muhammed (s.a.v.) üzerinde kul hakkı bulunan kişilerin hak sahibi olanlardan helallik almalarını öğütlemiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kul hakkı kapsamında değerlendirilmez?

- A) Suçsuz insanlara iftira atmak,
B) İnsanları hoşlanmayacağı lakaplarla çağırmak,
C) Farz olan namazları kılmamak,
D) Ticarete hile yapmak,
E) Rahatsız edici şekilde yüksek sesle konuşmak,

5. "Auguste Comte tarafından ortaya atılan, modern bilimi temel alan, batıl inançları, metafizik ve dini, insanlığın ilerlemesini engelleyen bilim öncesi düşünce tarzları olarak gören dünya görüşüdür."

"İnsanların mutlak bilgiye ve hakikate ulaşamayacağını, özellikle de tanrı hakkında kesin bilgi elde etmenin mümkün olmadığını savunan felsefi yaklaşımdır."

"Tanrının var olmadığı inancına dayanan felsefi akımdır."

"Yalnızca maddenin gerçek olduğunu, varlığın madde cinsinden olduğunu, maddeden bağımsız fizik ötesi bir alanın bulunmadığını savunan felsefi akımdır."

"Tanrının varlığını, yaratıcılığını, peygamberlere vahiy göndererek insanlarla iletişime geçtiğini, aleme ve insanlara daima müdahil olduğunu savunan felsefi akımdır."

Verilen düşüncelerin aşağıdaki felsefi akımlardan hangisi ile ilgili olduğu söylenemez?

- A) Teizm B) Sekülerizm C) Ateizm
D) Pozitivizm E) Materyalizm

1. Süleyman Amerika'da yüksek lisans yapan bir öğrencidir. Arkadaşları onu dürüstlüğü, samimiyeti ve olgun kişiliği ile tanıyorlardı. Süleyman'ın kişiliğinden etkilenen arkadaşı Abraham, onun dinini sorgulamaya başlamıştı. Abraham, uzun süren sorgulama neticesinde, bir gün Süleyman'ın yanına gelerek " İslamiyet'i araştırdım. Nasıl Müslüman olabilirim?" diye sormuştur.

Buna göre Süleyman'ın aşağıdakilerden hangisini söylemesi doğru olur?

- A) "Namaz kılmayı öğrenmelisin."
 B) "Kur'an-ı Kerim'i okumayı öğrenmelisin."
 C) "Kelime-i şehadet getirmelisin."
 D) "Daha önce Müslüman olmadığın için üzülmelisin."
 E) "Abdest almayı öğrenmelisin."

2. Alevi Bektaşilik'te cem içinde 12 hizmetten biri olarak görülür. İlahi aşkı Ruhunda duyma, o aşkla Allah'ın güzel isimlerinden herhangi birini anarak ayakta dönmektir.

Buna göre parça da bildirilen husus aşağıdaki kavramların hangisi ile ifade edilir?

- A) Zakir B) Gözcü C) Bekçi
 D) Çerağcı E) Semah

3. Caferilik mezhebinin kurucusu olarak kabul edilir. 702 yılında Medine'de dünyaya gelmiştir. Toplumun birlik ve beraberliği için gayret etmiştir. Hadis ilminde uzmanlığı ile tanınmıştır. Türklerin yaşadığı bölgelerde pek çok talebeler yetiştirmiştir. Ayrıca birçok âlim ve Müslümanın saygısını ve sevgisini kazanmıştır.

Parçada hakkında bilgiler verilen ve Türklerin Müslüman olmasında etkili olan mezhep imamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ebu Hanife B) Maturidi C) Eş'ari
 D) Caferi Sadık E) Hacı Bektaş Veli

4. Kanguru Koleji'nde 9-A sınıfı öğrencileri, din kültürü dersinde mükellefin fiilleri korusuna çalışmak için etüt salonunda bir araya gelmişlerdir. Öğrencilerden Ahmet, Selim, Ensar, Safa ve Burak sırası ile farz, vacip, sünnet, mekruh ve haram kavramlarının tanımlarını şöyle yapmışlardır:

- I. Ahmet: Dinin mükelleften yapılmasını kesin ve bağlayıcı tarzda istediği fiillere farz denir.
 II. Selim: Yapılması farz seviyesinde olmayan fakat sünnetten daha kuvvetli olan hükümlere vacip denir.
 III. Ensar: Hz Muhammed'in farz ve vacip dışında yaptığı ve yapılmasını tavsiye ettiği davranışları na sünnet denir.
 IV. Safa: İslam'a göre haram olmadığı halde haram sayılan fiillere mekruh denir.
 V. Burak: Allah'ın kesin olarak yasakladığı söz ve davranışlara haram denir.

Buna göre mükellefin fiilleri konusuna aşağıda verilen öğrencilerden hangisinin yaptığı tanım doğru değildir?

- A) Ahmet B) Selim C) Ensar
 D) Safa E) Burak

5. "Muhammed, sizin erkeklerinizden hiçbirinin babası değildir. Fakat o, Allah'ın Resûlü ve nebîlerin sonuncusudur. Allah, her şeyi hakkıyla bilendir." (Ahzâb Suresi 40. ayet)

Verilen ayette altı çizili ifade aşağıdaki kavramların hangisi ile ilgilidir?

- A) Tebliğ B) HatemünNebiiyyin C) Tevazu
 D) Nebi E) Teşri

6. I. Günahlarda ısrar etmek,
 II. Günahlara tövbe etmek,
 III. Sahip olunan mallardan infak etmek,
 IV. Haramlardan uzak durmak,
 V. İsyana götürecekt durumlardan uzaklaşmak,
Verilenlerden hangileri takva sahiplerinin özelliklerindedir?

- A) I ve II B) II ve III C) I, III ve IV
 D) I, II, III ve V E) II, III, IV ve V

1. İffet ile ilgili,
- Kötü Amel ve fiillerden uzak durmaktır.
 - İnsanın namusunu korumasıdır.
 - Haysiyeti korumak anlamına da gelir.
 - Herkese hak ettiği şekilde davranmaktır.
 - Herkese eşit davranmaktır.
- Verilenlerden hangileri doğrudur.**
- A) I ve II B) II ve III C) I, II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

2. I. Vefat edenin yıkanması,
II. Vefat edenin kefenlenmesi,
III. Vefat edenin kabre konulması,
IV. Vefat edenin önce musallaya sonra da kabre kadar taşınması,
- Tanımları verilen kavramların isimleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?**
I.	II.	III.	IV.
A) Teşyi	Defin	Tekfin	Gasil
B) Gasil	Tekfin	Defin	Teşyi
C) Defin	Teşyi	Gasil	Tekfin
D) Teşyi	Gasil	Defin	Tekfin
E) Defin	Gasil	Tekfin	Teşyi

3. Mümin, Allah'a tam bir teslimiyet ile bağlanmalıdır. İbadetlerini samimiyet ile Yüce Allah'ı görmüş gibi yapmalıdır.
- Buna göre yüce Allah'ı görmüş gibi ibadet etmek aşağıdaki kavramların hangisi ile ifade edilir?**
- A) İhsan B) İhlas C) İman
D) Salih amel E) Hidayet

4. I. Hilfü'l Fudul'a katılmıştır.
II. El- Emin olarak tanınmıştır.
III. Hacer-ül Esved ile ilgili hakemlik yapmıştır.
IV. Medine'ye hicret etmiştir.
V. Hudeybiye Antlaşmasını yapmıştır.
- Verilen bilgilerden hangilerinin Hz Muhammed'in peygamberlik yıllarında gerçekleştirdiği söylenebilir?**
- A) I ve II B) II ve III C) I, II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

5. Bütün dinlerde önem verilen çeşitli günler vardır. Örneğin İslamiyet'te, cuma günü, Ramazan ayı, bayram günleri ve kandil günlerine ayrı önem verilmektedir. Vahye dayalı dinlerden birinde de haftalık olarak yapılan ibadetler, sebt günü diye bilinen cumartesi günlerinde havra ve sinagoglar denilen ibadethanelerde yapılır.
- Aşağıdakilerden hangisi parçada belirtilen dindir?**
- A) İslamiyet B) Hristiyanlık C) Budizm
D) Yahudilik E) Hinduizm

6. Ahmet, arkadaşı Mert'ten İnançla ilgili felsefi akımlardan birinin tanımını Kur'an'da bir ayet vererek söylemesini istemiştir. Bunun üzerine Mert; "Birden çok tanrının varlığına inanmaktır. Çok tanrıcılık diye de bilinir. Kur'an'da bu konu Nisa suresinin 48. ayetinde şöyle değinilmiştir: "Şüphesiz Allah, kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz. Bunun dışında kalan günahları ise dilediği kimseler için bağışlar. Allah'a şirk koşan kimse, şüphesiz büyük bir günah işleyerek iftira etmiş olur."
- Buna göre Mert'in tanımını verip ayetle açıkladığı felsefi akım aşağıdakilerden hangisidir?**
- A) Teizm B) Agnostisizm C) Politeizm
D) Ateizm E) Deizm

Abit: 1. Kulluk, ibadet eden. 2. Allah'ın emirlerini içtenlikle yerine getiren. 3. Bütün varlığıyla Allah'a yönelen, İslam dininin gereklerini gerçek anlamıyla yaşayan.

Adap: Edeph kelimesinin çoğuludur. Edeph, "incelik, kibarlık, iyi davranış" gibi anlamlara gelir. Adab kelimesi dinin gerekli gördüğü ve aklın güzel bulduğu bütün söz ve davranışlardır.

Âdet: Alışılmış şey, herkes tarafından uyulan yol, töre, gelenek, görenek, usul, alışkanlık, huy.

Afüv (el-Afüv): "Affeden, bağışlayan, acıyan" anlamında Allah'ın Esmâ-i Hüsnâsından biri.

Akaid: Kesinlikle inanılan şey, iman esaslarını içeren ilim.

Akl-ı Selim: İnsanın doğru karar vermesini sağlayan, herhangi bir olumsuzluktan veya ortamın kötülüğünden etkilenmeyen, yaratılışındaki temizliğini ve safiyetini koruyan akıldır.

Âlim (el-alîm): "Her şeyi bilen, hiçbir şey kendisine gizli kalmayan ve kullarını her an gözetim altında tutan." anlamında Allah'ın Esmâ-i Hüsnâsından biri. Allah, gizli ve açık ne varsa hepsini bilir. Yaratılmışların bilmedikleri sırları ve gizlilikleri de bilir. Allah, bütün zaman ve mekânın yaratıcısı olduğu için onun ilmi zaman ve mekânla sınırlı değildir. Allah'ın ilmi sonsuzdur.

Agnostisizm: Sözlükte "bilinmezlik" anlamına gelen agnostisizm, insanların mutlak bilgiye ve hakikate ulaşamayacağını ifade eder. Özellikle Tanrı hakkında kesin bilgi elde etmenin mümkün olmadığını savunan felsefi yaklaşımın adıdır.

Arafat: Haccın farzlarından biri olan "vakfe"nin yapıldığı Mekke'nin doğusunda bulunan yer. Zilhiccenin 9. Günü olan Arefe günü, yani Kurban Bayramı'ndan bir gün önce hacıların dua ederek bekledikleri alan.

Ashab: Sahabenin çoğulu. 1. Arkadaş, dost, veli. 2. Hz. Peygamber zamanında yaşamış, Müslüman olarak Peygamberi çok kısa bir süre olsa da görmüş, onun sohbetinde bulunmuş ve yine Müslüman olarak ölmüş kimse.

Asr-ı Saadet: Hz. Peygamber'in yaşadığı devir hakkında kullanılan bir terim.

Ateizm: Tanrıtanımazlık.

Ayet: 1. Açık alamet, işaret, delil, kesin kanıt, ibret. 2. Allah'ın varlığına ve birliğine işaret eden her şey. 3. Kur'an surelerini oluşturan kısımlardan her biri.

Ayne'l-yakin: Gözlem yoluyla bilmek.

Azamet: Ululuk, büyüklük.

Bari (el-bari): Kusursuz olan, yoktan var eden, örneksiz ve modelsiz yaratan anlamında Allah'ın isimlerinden biri.

Ba's: Öldükten sonra tekrar dirilmek

Bağnazlık: Bir kimseye veya bir şeye aşırı düşkünlük ve tutkuyla bağlılık, bağnazca davranış, taassup, mutaassıplık, fanatizm, fanatiklik, fanatizm.

Batıl: Fânî, geçici, devamlı olmayan, yok olan. Dinin özünde olmayan, sonradan uydurulan şeyler.

Berzah (kabir hayatı): Ölümle başlayıp tekrar dirilme zamanına kadar sürecek olan ara dönem.

Beşer: İnsanoğlu, insan.

Beytullah: Kâbe (Allah'ın evi)

Beytü'l-hikme: İslam medeniyetinde yüksek seviyede ilmî araştırmalar ve tercüme faaliyetlerinin yapıldığı eğitim kurumlarıdır.

Bid'at: 1. Daha önce mevcut olmayan ve sonradan meydana çıkan inançlar, ameller. 2. Hz. Peygamber döneminden sonra ortaya çıkan, dinî bir delile dayanmayan inanç, ibadet, fikir ve davranışlar.

Birr: 1. İyilik ve hayrın her çeşidi; ihsan, zekât, yardım, lütuf, güzel geçinme, olgunluk, doğruluk. 2. Kur'an-ı Kerim ve sünnette emredilen bütün ibadetler, sâlih amel, iyilik, sevap.

Caiz: Din, yasa, örf, âdet ve törelere göre yapılmasında sakınca olmayan; işlenmesine izin verilen şey.

Cahiliyye: Arapların İslam'dan önceki inanç, tutum ve davranışlarını İslami devirdekenden ayırt etmek için kullanılan kavram. İslam'a uymayan her türlü inanç, söz, fiil ve davranışı ifade eder.

Cem: Toplama, bir araya getirme.

Cihat: İyiliğin yerleşmesi ve kötülüğün ortadan kalkması için maddi ve manevi tüm imkânları kullanarak gayret sarf etme.

Dalalet: Haktan yüz çevirip batıla yönelme, ilahi buyruklara aykırı davranma.

Daru'l-hadis Hadis ilimlerinin öğretildiği ve hadis ilimlerinde uzmanların yetiştirildiği yükseköğretim kurumlarıdır.

Daru'l-kurra: Daru'l-kurra; Kur'an öğretilen ve hâfız yetiştirilen mekteplerin, kıraat eğitimi yapılan medrese veya bölümlerin genel adıdır.

Deizm: Tanrı'yı yalnızca ilk sebep olarak kabul eden, ev- reni bir Tanrı'nın yarattığına inanmakla beraber yaratıcının evrene hiçbir müdahalesi olmadığını ve olmayacağını savunan, vahyi reddeden görüş.

Diğergamlık: Başkalarının yararını da kendi yararı kadar gözetme. Diğer insanlara maddi veya manevi kişisel çıkar gözetmeksizin yararlı olmaya çalışma.

Ehl-i Beyt: Hz. Muhammed (S.A.V.)'in başta çocukları ve torunları olmak üzere birinci dereceden yakınlarından oluşan aile efradı.

Ehl-i Kitap: 1. Allah'ın peygamberlerine indirdiği kitaplara iman eden kimseler verilen isim. 2. Kur'an'da Yahudi ve Hristiyanlara verilen isim.

Ehl-i Sünnet: İslam dininin temel konularında Hz. Peygamber'in sünnetine ve sahabelerin yoluna uymayı ilke edinenlerin izlediği yolu ve yöntemi benimseyenler.

Ei-Emin: Kendisine güvenilen ve şüphe duyulmayan kişi demektir. Mekke halkı tarafından Hz. Muhammed'e verilen vasıftır.

Ensar: Hz. Muhammed (S.A.V.)'in Mekke'den Medine'ye göçtüğü zaman, Mekke'den gelen Müslümanları konuk edip, onlara yardım edenler için kullanılmıştır.

Esmâ-i Hüsnâ: En güzel isimler. Ayet ve hadislerde geçen Allah'ın güzel isimleri.

Eşref-i Mahlukat: Yaratılmışların en şerefli, en üstünü, insan.

Farz-ı Ayn: Dinen sorumlu sayılan kimselerin her birinin ayrı ayrı yapması zorunlu olan fiiller, emirler.

Farz-ı Kifaye: Dinen sorumlu sayılan kimselerden bazılarının yapmalarıyla diğerlerinden sorumluluk kalkan fiiller, emirler.

Fâsik: Allah'ın emirlerine aykırı davranan, kötü huylu, kötülük yapmayı alışkanlık hâline getiren kimse, günahkâr.

Fetva: Herhangi bir işin dîne (İslamiyet'e) uygun olup olmadığına dâir İslam âlimleri tarafından verilen cevap.

Fıkıh: İbadet, cezalar ve muamelatla ilgili dinî hükümleri Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamber'in sünnetinden çıkarılan ayrıntılı delillerle bilme, İslam'ın ibadet ve hukuk ilmi. Başlıca fıkhi mezhepler: Hanefilik, Şafiiilik, Hanbelilik, Malikilik, Caferilik.

Fıtır (fitre): Gücü yeten Müslümanların sağlıklı olmalarının bir şükrü olarak ramazan ayının sonuna kadar fakirlerle ödemekle yükümlü oldukları sadaka.

Fıtrat: İnsanın doğuştan sahip olduğu ahlak, huy, karakter, tabiat.

Gayb (gaip): Akıl ve duyular yoluyla hakkında bilgi edinilemeyen varlık alanı.

Gıpta: İmrenme, özenme, beğenme. Kişinin başkasının elindeki nimetin yok olmasını istemeksizin aynısının kendi elinde de olmasını istemesi.

Hadis: Hz. Muhammed (S.A.V.)'in söz ve davranışları.

Hakka'l-yakin: İç duyu veya iç tecrübe yoluyla ulaşılan ve kesinlik bakımından en son merhaleyi teşkil eden doğru bilgi.

Hanif: Allah'ın emrettiği doğru yola girip o istikamette yaşayan kişi.

Hatemü'n-Nebiyin: Son peygamber, peygamberlerin sonuncusu.

Hayy: "Bütün varlıkların hayat kaynağı, ebedî ve hakiki hayat sahibi" anlamında Allah'ın esmâ-i hüsnâsından biri.

Hidayet: Allah'ın, insanlara kendi yolunda gidebilecek akıl, düşünme, öğrenme, hatırlama gibi yetenekler vermesi ve insanların da bunları kullanarak doğru yolu bulması.